

Totes les històries que amaguen els cementiris

Mariana Enriquez visita París, Praga, Nova Orleans i Barcelona

JORDI NOPCA
BARCELONA

“Els cementiris són una màquina de fabricar històries”, explica Mariana Enriquez, que acaba de publicar una nova edició d’*Alguien camina sobre tu tumba* (Anagrama). El llibre reuneix 24 viatges de l’escriptora argentina a cementiris de ciutats com París, Praga, Buenos Aires, Nova Orleans, Guadalajara i també Barcelona. Hi surten alguns cadàvers il·lustres, com els d’Elvis Presley i Karl Marx –que reposen a Memphis i Londres, respectivament–, però sobretot peripècies estranyes, entre sinistres i divertides, sempre narrades en primera persona. “Aquesta és la meva necroautobiografia. La meva relació amb la mort és més aviat dolenta –admet–. No tinc cap preparació emocional per morir: l’activitat exploratòria dels cementiris té un punt d’aprenentatge personal per relacionar-me amb una cosa que no entenc”.

L’experiència més rara que Mariana Enriquez ha tingut en un cementiri és molt íntima. “Vas a Gènova, el 1997 –fa memòria–: vaig tenir-hi una relació sexual amb la meva parella del moment”. Va ser també aquella la primera vegada que Enriquez va escriure sobre la visita a un cementiri. Des de llavors no ha deixat de fer-ho: l’edició argentina del volum, publicada a Galerna el 2014, era la meitat de voluminosa que l’actual, d’unes 400 pàgines. “Les narratives dels cementiris estan a prop dels fets sobrenaturals, però el que hi he viscut és més surrealista que irreal –assegura–. A Lima, al Perú, vaig visitar un cementiri senyorial bonic i solitari, el Presbítero Maestro, situat en un barri molt perillós. Em vaig trobar amb un home que hi treballava i que hi feia de guia improvisat. Em va preguntar si havia sentit la història d’un dominicà sense cap i li vaig dir que no. Llavors va entrar en un nínxol obert i en va treure una calavera. Crec que l’home volia fer aquest número amb els visitants, però en comptes de fer riure intimidava”.

Capaç de robar l’os d’un mort

“En un viatge a París vaig anar a les catacumbes de la ciutat –continua l’autora–: és un lloc on hi ha tots els ossos col·locats d’una manera artística i, gràcies a un turista italià que es va desmaià, em vaig guardar un os a dins de la màniga i me l’vaig emportar –explica–. Quan vaig tornar a l’apartament de l’amiga amb la qual passava uns dies, es va enfadar molt. ¿Des de quan m’havia convertit en una lladre de tombes?, em va retreure. Vaig decidir conservar l’os, encara que no sé de quina part del cos és. En aquest acte s’hi va bar-

L’autora argentina a la tomba de Karl Marx el 2019, que es pot visitar al cementiri de Highgate, a Londres. EDITORIAL ANAGRAMA

rejar un excés de morbositat que fregava el delictes”.

Enriquez, que l’any 2019 va guanyar el premi Herralde i el de la crítica amb *Nuestra parte de noche*, recorda que l’interès pels cementiris li va arribar d’adolescent. “Vaig ser una noia bastant gòtica. M’agradaven els temes foscos –diu–. Els cementiris impliquen travessar una línia, jugar amb els límits”. El país amb més cementiris visitats és l’Argentina. N’hi apareixen set. “La desaparició de cossos i les fosses comunes formen part de la contemporaneïtat del meu país: mentre era petita passaven totes aquestes coses horribles durant la dictadura militar –fa memòria–. Una tomba és dolorosa, però també implica un ordre. Si no t’enterren, ningú no es pot acomiadar de tu. Aquesta és la dimensió política del llibre”.

Tot i que Enriquez ha visitat el cementiri de Montjuïc a Barcelona, a *Alguien camina sobre tu tumba* parla de la passejada pel del Poble Nou. “Em va obsessionar durant

molt de temps una escultura que hi ha, la del petó de la mort –diu–. Durant molt de temps Barcelona va ser la ciutat on marxaven els meus amics, el lloc on anava a parar la classe mitjana empobrida argentina. Hi tenia una relació ambigua”.

Aviat, de Portbou al Caire

Una tomba situada a Catalunya que l’autora voldria veure és la del filòsof Walter Benjamin, situada a Portbou, i també el memorial, obra de Dani Karavan. “M’interessa anar-hi per la desgràcia del pobre home, però també perquè és un lloc molt estrany i que no entenc –continua–. No el vull veure perquè tingui una especial devoció per l’escultura de Frankfurt o per mitomania”.

Entre els cementiris que promet visitar en un futur pròxim hi ha la necròpolis del Caire, a Egipte; la tomba de la reina Agnès de Castro, a Portugal, i una capella catòlica situada a Kutná Hora, a la República Txeca, formada pels ossos de 700.000 persones. ■